

Bevarandeplan för Natura 2000-området Slottet SE0420291

Slottet samt arterna kärnknipprot och ängsvädd, Foto: Marie Björkander

Grunduppgifter om Slottet

Län:	Skåne
Kommun:	Båstad
Läge:	2 km O Grevie kyrka
Markägare:	Enskild
Areal:	3,0 ha
Skyddsform:	Biotopskydd 1,5 ha
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 2002-01. SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12. SAC fastställt av Regeringen 2011-03. Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länstyrelsen Skåne 2017-12-21 respektive 2017-12-22.
Reviderad:	2017-02

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner även innan dessa planer har beslutats.

Mer information om Natura 2000

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller
telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA.....	5
OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000.....	7
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden.....	7
Bevarandemål.....	8
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	9
Naturtyper.....	9
Natura 2000 – arter.....	10
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	11
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	12
Skydd och reglering.....	13
Prioriterade bevarandeåtgärder.....	13
Restaureringsåtgärder.....	13
Löpande skötsel.....	13
Uppföljning.....	14
REFERENSER.....	14
BILAGOR.....	15
.....	16
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	16
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	17
Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.....	18
Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	19

Översiktskarta

Områdesbeskrivning

Slottet ligger på Hallandsåsens sydsluttning och består av en sidvallsäng som en glänta, omgärdad av en översilad lövsumpskog med al. Området har haft en lång kontinuitet som hävdad mark. På slätterängen växer många orkidéer och andra ovanliga växter. Även i skogen växer flera intressanta kärlväxter.

Grundvattnet som springer fram i den övre delen av området ger upphov till översilade kärrstråk längre ner i sluttningen. Laga skifte kartan från 1843 visar att hela hemmanet Slottet var ängsmark och en jämförelse med den Skånska rekognosceringskartan (1812-20) visar att ängen innehöll en del träd och buskar.

När ängsbruket så småningom upphörde ca 1920 användes marken vid Slottet till bete fram till slutet av 1950-talet då all hävd upphörde. Under 1989 började Bjäre Naturskyddsförening att röja bort sly runt en liten glänta med bevarad ängsflora. Under 1990-talet utvidgades sedan ängen successivt till sin nuvarande storlek. Den sköts genom årlig lieslätter.

Jordprov som togs 1998 analyserades med kol 14-halten. Resultatet gav att ängen hävdats redan under järnåldern. Jordarten består av morän utom vid rikkärret där det finns organiskt material.

Berggrunden består av kvarts-fältspatrik sedimenterat bergarter t.ex. sandsten m.m.

I augusti varje år slås en liten del av den ursprungliga ängen med lie.

Betesmarken ligger helt isolerad från andra skyddade områden, den närmsta är Haralds ängar i sydost.

Natura 2000-området har till stora delar biotopskydd. År 2013 upptäckte Skogsstyrelsen att skada i form av avverkning i biotopskyddsområdet som bedömdes strida mot vad som föreskrivits i beslutet tillika vad som föreskrivits i 7 kap. 11 § miljöbalken. Det fanns flera misstänkta. Gränsmarkering var genomförd och stolparna var väl synliga. Avverkningen har gjorts från åkern till intilliggande fastighet medan marken var tjälad. Inga spår av virkestransport har syns men merparten av virket är bortforslat. Ett 20-tal lövträd har avverkats, mestadels klibbal, varav några var så grova som 65 cm i diameter (se bilaga 3 för indelning av grova träd på olika trädslag). I princip all buskvegetation med hassel, hägg, fläder och små lövträd är bortröjt. Det avverkade området upptar en areal av 0,23 ha i norra delen av biotopskyddet, vilket kan ses på detaljkartan nedan. Brott mot områdesskydd åtalsanmälades men förundersökningen lades ner då straffbar oaktsamhet inte kunde visas.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök.

Tabell 1. Slottets naturtyper med arealer 2016 och Natura 2000-arter. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
Rikkärr - Öppna hävdade (krontäckning 0-30%, 7232)	0,20	-	0,20
*Lövsumpskog (9080)	1,5	0,23	1,7
Total areal naturtyper:	1,9		
Icke naturtyper			
Utvecklingsmark mot:			
909 Lövsumpskog utvecklas mot 9080 Lövsumpskog	1,0		
Total areal utvecklingsmark:	1,0		
Total områdesareal:	3,0		
Natura 2000-arter			
Smalgrynsnäcka <i>Vertigo angustior</i> (1014)	Icke fullgod		
Kalkkärrsgrynsnäcka <i>Vertigo geyeri</i> (1013)	Icke fullgod		
*prioriterad naturtyp enligt Natura 2000			
♦ ny art/naturtyp som inte är beslutad av Regeringen			

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatsdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de fåglar, naturtyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

Bevarandesyftet för Natura 2000-området Slottet är att bevara en liten rest av de sidvallsängar som i äldre tider legat kring Hallandsåsen. Natura 2000-området utgörs idag av fuktiga betesmarker med både rikkärr (7230) och Lövsumpskog (9080). De båda naturtyperna utgör de prioriterade bevarandevärdena.

Motivering:

Inom området finns en kalkrik, naturligt översilad sidvallsäng av gräs- och lågstarrtyp. Runt ängen finns översilad alskog. Ängen har restaurerats och hävdas årligen sedan 1989 med slåtter. På grund av vegetationssammansättningen, närvaro av kalk i jorden, översilande vatten och en lång slåttertradition finns en rik kärleväxtflora. Rikkärret är ett av de mest värdefulla extremrikkärren i denna del av landet med avseende på landmolluskfauna och både kalkkärrsgrynsnäcken och smalgrynsnäcken finns.

Bevarandemål

Arealen av rikkärr (7230) ska vara minst 0,2 hektar men den får gärna öka i areal på bekostad av lövsumpskogen. Arealen med lövsumpskog (9080) ska vara minst 1,7 ha men på sikt kan utvecklingsmarken utveckla kvalitéer och bli naturtyp och då blir arealen 2,7 ha. Regelbunden slåtter under sensommaren augusti-september ska påverka gräsmarken.

Grundvattennivån ska vara naturligt hög under större delar av året, naturtyperna rikkärr (7230) och lövsumpskog (9080) är extra känsliga för ändringar i grundvattennivå samt ändringar i grundvattnets kemiska egenskaper och temperatur. Det ska finnas ett ständigt tillflöde framspringande grundvatten (källa) under hela året. Våtmarken ska vara öppen där busk- eller trädsikt endast finns i liten omfattning. Det ska finnas kärr av extremrik typ. Hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan dvs den ska vara näringsfattig, kalkpåverkad, ha avsaknad av eutrofiering, ha god vattenkvalitet samt ha baskatjonrika förhållanden.

Bottenskiktet ska domineras av vitmossor. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma. Typiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska föryngras sig. Typiska arter som finns i rikkärret är kärrknipprot, näbbstarr, gräsull, tätört, slåtterblomma, ängsstarr, dunmossa, fetbålmossa, späd skorpionmossa, bandpraktmossa och gyllenmossa.

Typiska arter som finns i lövsumpskogen är skärmstarr, gullpudra, strutbräken och mindre hackspett.

Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar sker regelbundet och/eller säsongvis. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken, körspår eller andra avvattande anläggningar som medför negativ påverkan. Naturlig hydrologi och grundvattennivåer som skapar markfuktighet ska påverka dynamik och struktur.

Ingen antropogen näringstillförsel, t.ex. tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma.

Småskaliga naturliga processer, t. ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Lövträd ska utgöra ett påtagligt inslag i lövsumpskogen. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark.

Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av följande trädarter: al (riklig); ask (enstaka); hassel (riklig). Trädsiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas följande strukturer/substrat: gamla träd ; liggande död ved och stubbar; stående döda eller döende träd ; död ved i olika former inklusive levande träd med döda trädeldar; träd med

socklar; träd med hackspettsbohål samt gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Ingen avverkning av lövträd får ske i området.

Fuktig till blöt mark, t.ex. vid våtmarker/surdrag/källor/utströmningsområden, ska utgöra ett måttligt inslag i delar av området.

Natura 2000-arterna kalkkärrgrynsnäcka och smalgrynsnäcka ska förekomma i området i livskraftiga populationer. För hårt betestryck eller igenväxning av buskar, träd och vass p.g.a. helt utebliven hävd samt alltför kraftig röjning kan ha en mycket negativ inverkan på arterna.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Rikkärr (7230)

Rikkärret är soligent (sluttande) och sköts genom slåtter, den utgör en av få kvarvarande ängar som fortfarande slåttas. Ängen vid Slottet är belägen på ett översilat kärrparti där grundvattennivån ligger nära markytan hela året. I de centrala delarna har det utbildats ett torvskikt som genomkorsas av flera porlande rännilar där grundvattnet kommer fram.

Ängen är i det närmaste helt öppen, trädskiktet innehåller endast en tall och i buskskiktet finns några hasselbuskar och en enbuske. Såväl vegetationens innehåll som pH-mätningar i området vittnar om att jordmånen innehåller kalk. Ett förhållande som i kombination med översilande vatten och lång slåttertradition har skapat förutsättningar för en rik kärlväxtflora.

Här växer bl a ängs-, lopp- och näbbstarr, gräsull, vildlin, kärffibbla, darrgräs, tätört, kärrsälting, ängsvädd, smörbollor, kärrknipprot och slåtterblomma. Vegetationen i de centrala delarna av ängen kan närmast beskrivas som ett rikkärr av starr-ört-brunmoss-typ medan de yttre, nyligen restaurerade delarna innehåller högörtvegetation.

Intressanta mossor är bl a gyllenmossa, späd skorpionmossa, purpurvitmossa, kalkkammosa, fetbålsmossa, bandpraktmossa, guldspärrmossa skrynkelfläta och dunmossa.

Ängen har även stort värde för djurlivet och hyser ett rikt insektsliv och flera sällsynta landmollusker. Bland landmolluskerna kan särskilt nämnas smalgrynsnäcka *Vertigo angustior* och kalkkärrsgrynsnäcka *Vertigo geyeri*.

Lövsumpskog (9080)

Lövdungen runt sidvallsängen kan i huvudsak beskrivas som ett översilat alkärr med något inslag av björk, ask och ek.

På ett torrt parti intill den gamla markvägen växer också ett par äldre bokar.

Buskskiktet är ymnigt med hägg och hassel med inslag av olvon, ask och benved.

Fältskiktet är artrikt och innehåller bl a skärmstarr, brunstarr, skogsstarr, stinksyska, ormbär, kransrams, gullpudra, lundvårlök, blåsippa och vätteros.

Det avverkade området med biotopskydd har icke fullgod bevarandestatus eftersom kvalitéer försvann, detta område syns på detaljkartan nedan.

Natura 2000 – arter

Kalkkärrsgrynsnäcka

Arten förekommer huvudsakligen i öppna rikkärr och kalkfuktängar och gynnas av en måttligt intensiv betesdrift eller motsvarande påverkan som upprätthåller solinsläpp. Arten är inte extremt kalkkrävande vilket visas av att pH-värdet på lokaler i Syd- och Mellansverige ligger i intervallet 5,75–7,5. Ofta hittar man arten i svagt sluttande områden med rörligt grundvatten, medan den verkar vara betydligt ovanligare i våtar och liknande områden med stillastående vatten. Förekomsterna är ofta koncentrerade till små partier av lämplig kärryta.

Arten är fuktighetskrävande och hittas främst i mossrika och ständigt fuktiga partier, gärna där det finns tuvor av axag, *Schoenus ferrugineus*, eller lågväxta starr som *Carex lepidocarpa*.

Förkärleken för tuviga områden är förmodligen kopplad till att snäckorna genom att förflytta sig i vertikalled snabbt och enkelt kan hitta ”rätt” fuktighet.

Arten förekommer mycket lokalt eftersom den har dålig spridningsförmåga. Avståndet för normal spridning torde ligga i storleksordning några få meter. Långdistansspridning sker förmodligen främst via större däggdjur (t.ex. rådjur) och fåglar. Kalkkärrsgrynsnäcken är därmed en god indikator på lång kontinuitet av öppna och halvöppna förhållanden.

Smalgrynsnäcka

Smalgrynsnäcka förekommer i området. Den är ombytlig med var den kan leva. Den kan leva i habitat som är rika och består av tämligen torra ädellövskogar i öppna–halvöppna rasbranter eller blockslutningar samt på kalkpåverkade torrbackar och alvarmark. Det är främst i kusttrakter som arten återfinns i sådana torra habitat.

I övrigt förekommer arten i kalkkärr, på kalkfuktängar och i öppnare sumpskogar.

Arten är starkt beroende av kontinuitet och stabila förhållanden i markens förnaskikt.

En måttligt intensiv betesdrift eller motsvarande påverkan som upprätthåller solinsläpp och påverkan på fältskikt är fördelaktigt för arten.

Markslitaget får dock inte bli alltför stort. Överbetning eller igenväxning med buskar, träd och vass p.g.a. helt utebliven hävd är ett hot. Alltför kraftig och felaktigt utförd röjning kan ha en mycket negativ inverkan på arten.

Arten sprider sig ytterst långsamt, i storleksordningen med några få meter per år, vilket innebär att den är hänvisad till just det område där den lever. Långdistansspridning sker dock sporadiskt, sannolikt med fåglar som vektor.

I de våtmarkshabitat där arten förekommer och i angränsande områden är markavvattning, skogsbruk och andra åtgärder som kan påverka hydrologin på ett för arten negativt sätt inte önskvärt.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av röt slam, stödtfodring m.m.).
- Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Betesmarkerna får inte sambetas med gödslade marker och tillskottsutfodring av betesdjur får endast ske i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning. Stödtfodring i marker med betade rikkärr kan leda till eutrofiering och igenväxning med högrörvegetation.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- För svag eller utebliven hävd som leder till att naturtyperna växer igen. Felaktig hävd genom bete istället för slåtter utarmar den slåttergynnade floran på sikt.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Användning av avmaskningsmedel med samma miljöpåverkan som avermectin är negativt för den dynglevande insektsfaunan och bör undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Avmaskningsmedel bör inte användas utom när det sker på Veterinärens inrådan.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering.
- Utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av naturtyper påverkar grynsnäckorna mycket. Arterna kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävningar och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna.
- Plockning eller annan exploatering av den rödlistade floran i området.
- Spridning av invasiva arter.
- Många rikkärr och kalkfuktängar med hävdgynnad flora hotas av igenväxning eller är under igenväxning pga. upphörd hävd. Problemet är störst i Sydsverige och beror vanligtvis på ändrad markanvändning och nedläggning av jordbruk. Alltför kraftig och felaktigt utförd röjning kan ha en mycket negativ inverkan på både naturtypen och arterna.

- Alltför intensivt bete med tillhörande tramp kan skada rikkärr och kalkfuktängar. Det är också ett påtagligt hot för grynsnäckorna.
- Ett sekundärt hot mot grynsnäckorna, som uppkommer genom ensidiga och felaktiga hävdåtgärder, är mekaniskt slitage genom för hårt betestryck och/eller felaktigt utförd röjning. På lokaler i den nedre delen av pH-intervallet, med dålig buffringsförmåga, kan även den pågående försurningsprocessen komma att slå ut populationer.
- Avverkning av träd inom området eller i omkringliggande områden.
- Brist på förnygring av träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.
- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Igenväxning som minskar hålträdens livslängd och hindrar rekrytering av nya hålträd, vilket leder till kontinuitetsbrott.
- Nedfall av luftföroreningar. Luftföroreningar kan bl.a. skada områdets lavflora.

Skydd och bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärderna består av nuvarande och eventuella planerade skydd, restaureringsåtgärder, som vanligtvis är större engångsåtgärder, och löpande skötsel, som inte är engångsåtgärder och som behöver göras löpande.

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan man ville undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning eventuellt fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen.

Markägare kan eventuellt få rätt till ersättning om **tillstånd inte kan ges** och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Ersättning ges dock inte i alla fall t.ex. inte om man blivit nekad att uppföra byggnationer inom Natura 2000-områden. Om skog ska ersättas vill Naturvårdsverket att all skog inom Natura 2000-området ersätts samtidigt så att inte Natura 2000-området har ersatts i vissa delar och inte i andra. Miljöersättning inom betesmarker anses också vara en form av ersättning.

Skydd och reglering

Den västra delen av Natura 2000-området har ett biotopskydd som bildades 1999. Detta berör både lövsumpskog och rikkärr. De delar som återstår är utvecklingsmarken mot lövsumpskog (9080). Arealen på biotopsskyddet uppgår till 1,5 ha. Inom biotopsskyddet får inte bedrivs verksamhet eller vidtas åtgärder som kan skada naturmiljön. Detta rör både skog och rikkärr vars vegetation är tydligt påverkas av kalkhaltigt vatten. Enligt Skogsstyrelsen är föryngringsavverkning, gallring, röjning, plockhuggning, uttag av död ved samt byggande av skogsbilväg, körning med maskiner som orsakar djupa spår och gödsling exempel på åtgärder som kan skada naturmiljön. Ytterligare exempel är grävning, dikning, schaktning, utfyllning med eller tippning av avfall eller överskottsmassor, anordnande av upplag och andra åtgärder som kan medföra att naturmiljövärdena förändras.

Med tanke på att utvecklingsmarken inte ingår i biotopsskyddet och att avverkningar ändå gjorts inom biotopsskyddet kan det inte anses att Natura 2000-området är reglerat idag.

Rikkärret måste också slås årligen med skärande eller klippande redskap. Det finns miljöstöd på själva rikkärret.

Objektet kommer att läggas in som ett DOS-objekt (Digitalt Områdesskydd) så att området kan utredas vidare för framtida skydd i form av naturreservat eller naturvårdsavtal”.

Prioriterade bevarandeåtgärder

De prioriterade bevarandeåtgärderna inom Natura 2000-området Slottet är att området fortsatt hävdas med slåtter. Allt slaget material/hö måste transporteras bort från området.

Stor försiktighet vid röjning m.m. behövs för att inte påverka grynsnäckorna negativt.

Restaureringsåtgärder

- Åtgärder inom biotopsskyddet är förbjudna men utvecklingsmarken i öster är inte skyddad med biotopsskydd. Åtgärder i utvecklingsmarken bör undvikas totalt men om någon naturvårdande skötsel krävs måste det ske försiktigt pga grynsnäckorna, inga kraftiga gallringar får ske och inga tunga maskiner får användas på dessa känsliga marker. Redan nu får man tänka på att ta fram ersättningsträd som sparas och som kan ta över när de äldre träden dör naturligt.
- Buskar och träd tillåts växa upp på den illegalt avverkade norra delen av biotopsskyddet.
- Död ved kan skapas på manuell väg eftersom det som fanns av torrakor fälldes då. Död ved är viktigt för insektslivet och insekter som lever i döda träd ger sig inte på friska träd.

Löpande skötsel

- Fortsatt årlig slåtter med skärande/klippande redskap. Slåttern bör ske sent på sommaren aug-sept. Bete med djur är ingen bra ersättning för slåttern i detta område.
- Allt slaget material skall räfsas upp noggrant och köras bort eller eldas upp utanför naturtypsytorerna. Tidigt på våren bör löv och kvistar räfsas upp och föras bort från ängen.
- I kantzonen mellan den öppna kärrytan och omgivande alskog bör en mjuk övergång eftersträvas, där en del busk uppslag tillåts. Dessa kantzoner är viktiga miljöer för vissa landmollusker.

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Referenser

- Artdatabankens Artfaktablad (1992-2001) för de rödlistade arterna inom området.
 Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.
 Länsstyrelsen, Bager, H och Persson A., 2009:41, *Skånes rikkärr*.2009.
 Länsstyrelsen i Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer. Fälths tryckeri. 1996.
 Löfroth M. (ed.) 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*.
 Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
 Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. *Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål*. Lund
 Skogsstyrelsen, *Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog*. Skogsstyrelsen. 2000.
 Skogsvårdsstyrelsen 1995-11-08. Nyckelbiotopsinventeringen.

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.
4. Rödlistade och hotade arter

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne

Planförfattare: Jörgen Andersson

Senast reviderad 2017-02-03 av Marie Björkander

Natura 2000-området Slottet, SE0420291 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

7232 - Rikkärr - Öppna hävdade (krontäckning 0-30%)

9080 - Lövsumpskog

Icke-naturtyper

909 - Lövsumpskog (lövskog på blöt mark)

6911 - Öppen kultiverad betesmark

Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.

Diametergräns för grova träd per trädslag. Trädens diameter mäts vid brösthöjd.

Ek och bok	80 cm
Alm och ask	60 cm
Övriga ädellövträd	50 cm
Sälg	40 cm
Rönn	30 cm
Övriga triviala lövträd	50 cm
Tall och gran	70 cm

Ungefärlig nedre **åldersgräns för gamla träd per trädslag.** Med ”gamla träd” avses biologiskt gamla träd med en annan epifytflora, insektsfauna, barkstruktur och/eller stamform som avviker från yngre vuxna träd. Trädens grovlek är inte alltid en säker indikator på ett trädets ålder, då träd i vissa miljöer kan vara senvuxna.

Triviallövträd	100 år
Gran	120 år
Tall	150 år
Ek	200 år
Bok	150 år
Övriga ädellövträd	150 år

Bedömning av den **totala mängden död ved** (stående + liggande).

Lite	< 5 m ³ /ha
Måttligt	5 – 15 m ³ /ha
Rikligt	15 – 40 m ³ /ha
Mycket rikligt	> 40 m ³ /ha

Bedömning av den **totala mängden gamla träd** och **totala mängden grova träd.**

Saknas	Inga grova/gamla träd upptäckta
Enstaka	< 2/ha
Tämligen allmän	2 – 10/ha
Allmänt - rikligt	> 10/ha

Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Lövsumpskog 9080			
Kärlväxter	ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
	blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	F
	borstsäv	<i>Isolepis setacea</i>	EN
	desmeknopp	<i>Adoxa moschatellina</i>	NT
	grönvit nattviol	<i>Platanthera chlorantha</i>	F
	mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT
Rikkärr (7230)			
Kärlväxter	loppstarr	<i>Carex pulicaris</i>	VU
	gullviva	<i>Primula veris</i>	F
	Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata subsp. maculata</i>	F
	Sankt Pers nycklar	<i>Orchis mascula</i>	F
	smörbollor	<i>Trollius europaeus</i>	F
	fläcknycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i>	F
	kärrknipprot	<i>Epipactis palustris</i>	F
	ängsstarr	<i>Carex hostiana</i>	NT
Mollusker	kalkkärrsgrynsnäcka	<i>Vertigo geyeri</i>	NT, B2

Bevarandeplanen för Slottet

Syftet med Natura 2000-området Slottet i Båstads kommun är att bevara en liten rest av de sidvallsängar som i äldre tider legat kring Hallandsåsen. Natura 2000-området utgörs idag av fuktiga betesmarker med både rikkärr (7230) och Lövsumpskog (9080). De båda naturtyperna utgör de prioriterade bevarandevärdena.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000- området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane